

Seidler, da se hoče ozirati na vse druge narodne zavete Slovencev. Vlada ne bo več trpela agitacije, ki šuva narodnosti drugo proti drugi, dovoljuje pa mirno in stvarno razpravljanje o jugoslovanski državi. Ministrski predsednik hoče nastopiti z vsemi zakonitimi sredstvi proti agitacijam, ki ogrožujejo mir med narodi in sicer tudi proti agitacijam z nemške strani. Bati se je, da vsled razpaljenih narodnih razmer ne bo mogoče v državni zbornici mirno zborovati. Vsled tega je vlada odredila odgoditev zasedanja državne zbornice, ki bi naj imela že dne 7. t. m. prvo sejo, za več tednov.

Nemci so z veseljem vzeli Seidlerjevo izjavo na znanje, vsi drugi pa: socialni demokratje, Poljaki in Italijani so odločno ugovarjali zoper to, da se zasedanje zbornice odgodi. Čehi in Jugoslovani pa so poslali pismen protest proti novim vladnim načrtom — naperjenim proti Slovanom — in proti odgoditvi drž. zbornice.

Večina Nemcev je zadovoljna s Seidlerjem, da hoče ugoditi vsaj nekaterim nemškim zahtevam. Na Češkem dobijo svoja okrožja na škodo Čehov, Slovenci hoče Seidler obdržati kot pokrajino, po kateri lahko Nemci zidajo svoj most do Adrije, ustaviti hoče jugoslovansko gibanje in menda celo zopet preganjati rodoljubne Slovence. Hrvatoma obljubuje, da ni izključeno, da dobijo svojo veliko samostojno državo. Ne se odrečejo Slovincem in kajpada če to dovolijo gospodje Madžari.

Seidler pripozna možnost jugoslovanske države. On dobro ve, da je jugoslovanska misel, misel po naši svobodi in rešitvi izpod tujega jarma, postala tako mogočna, da se ne da več zatreti, a mož bi rad ločil Slovence od Hrvatov. Seidler torej na nemški pritisk Slovencev ne mara pridružiti drugim Jugoslovanom. Njegov naslednik pa bo najbrž že prišel do spoznanja, da se Slovenci ne morejo odcepiti od Jugoslovancev. Upamo, da bo mož, ki bo sledil Seidlerju, to že rad priznal.

Prihodnja doba bo menda za nekaj časa zopet trnava doba za Slované. A samo za nekaj časa. Val narodne zavesti med Slovani, in sicer med Čehi, Jugoslovani in Poljaki je postal zadnji čas tako mogočen, tako velik in tako silen, da ga ne bo ustavil noben Seidler, noben Nemec, nobena vlada. Če bomo tudi trpeli, bo trpljenje le kratko. Trpeli bomo za narod in za njegovo toliksrčno zaželjeno svobodo.

Glavno delo je že opravljeno. Do zadnje gorske koče je že prišel glas naše majniške deklaracije. V najpriprostejšo slovensko dušo je že padla iskra narodnega navdušenja. Mogočno in silno plamti plamen narodne samozavesti in neomajnega zaupanja v lastno silo in v boljšo bodočnost. Dokler bo ostal narod sebi zvest, se bodo razbili ob njegovi skaltotrdi volji vsi črni sovražni naklepi. Ne Seidlerji, ne Nemci, ne vlada nas Jugoslovane ne bodo razrušili. Boz nas je združil: Dal nam je skupno zemljo in skupen jezik. In kar je Bog združil — Nemci nikdar ne bodo ločili.

Slovenci! Jugoslovani! Pogum in vztrajnost! Zmaga bo na naši strani! Jugoslavija pod slavnim žezlom Habsburžanov se bo ustanovila, če ne danes, pa jutri. Sedaj govorijo in se veselijo Nemci, tedaj pa bomo govorili in se veselili Jugoslovani!

Tedaj, ko sta se zastopala oko postave graščak in berič, je bilo nekako zunanje znamenje sodne pravice sramotilni kamen ali pranger, da rabim strokovnjaki izraz. Bil je to, kakor se vidi še danes, iz kamna izklesan, stirovoglata stebra, z verigo na sredini in postavljen na kamenit podstavek. Ob ta stebra so privezovali navadno grafski beriči zasačene tatove ob nedeljah, praznikih in javnih shodih, da so jih videli in spoznali vsi mimoidoči. To izpostavljenje ob prangerju je bilo za uzmoviče kaj zdravilna kazen, ki bi se imela v sedanjih časih čudežno moč za predolge prste, da ni odpravljena. Pranger je imel prvotno dokaj jedinstven pomen. Seve, postavljen je bil navadno samo v večjih krajih, na sredini trgov, ki so poganjali ob vznožju gradov. S časom se je pa razvilo neopravičeno mnenje, češ: **na posest prangerja** je navezan obenem tudi naslov „trg“ s pravicami vred. Ustno izročilo pomneči Sentpetrani trde celo sedaj, da je bilo selo Leskovec trg, s sramotilnim prangerjem, stoječim tik ob že podrti cerkvi sv. Jakoba.

V dobi, ko so uživali Leskovčani težke pravice, se še niti sanjalo ni Podrečanom, da bi si bili upali lastiti tržanstvo. Tedaj še vaško skromni Podrečani so kosili seno ob Sotli pod Kunšbergom. Pri košnji in sušenju krme so jih zbadali, dražili in psovali bahati Sentpetrani kot z grajsko peto teptane, slamnostrehe seljake. V povračilo za te jezične pike so odpeljali Podrečani v temni noči s kunšberškim senom vred tudi leskovsko tržkega — prangerja. Svojega zmagovitega plena pa se niso upali postaviti na javnem prostoru, ampak so ga skrbno in varno poskrili.

Po izgubi prangerja se je prelevil tržko bahavi Leskovec v priprosto vas, katere nam je danes znana pod imenom Kunšberg.

Po ugrabljenju leskovskega prangerja je začel hirati in propadati celo kunšberški grad, dokler se ni razsul v razvaline. Za razpadlim gradom je pobegnil tudi tržki patron sv. Jakob iz sv. jakega razkopanega bivališča, preselil se je na podstrešje knačsko hiše, kjer še čaka danes ves v sencah in žvečadah nekdanji v kak dostojnejši brum božji.

D. življaji starega kmeta

(Dopis iz Savinjske doline.)

Da smo Slovenci razdeljeni na več kronovin, je pač namim sovražnikom precej olajšano delo — delo potujčenja. Zato tudi ima narodno življenje v posameznih deželah različne slike v boju za naš narodni obstoj. Najhujše se je pač godilo in se godi koroškimi Slovincem. Kakor sem se že sam prepričal, menda res ni nikjer bolj zagrizenih poturic kot na Koroškem. Pred 51 leti sem šel s savinjskimi romarji tudi jaz na Sv. Višarje. Prišedši v Trbiž, se okrepečamo v eni tamošnjih gostiln (železnice takrat še ni bilo). Osojbe nas je prijazno sprejelo ter se razgovarjalo z nami v našem jeziku: ko pa pride gospodar gostilne v sobo, pokliče svoje ljudi v stran ter jim je prepeval z nami slovensko govoriti. Že takrat sem si mislil: Boljši so še naši nemčurji, da saj tedaj, ako mu prineseš denar, rad govori slovensko. Leta 1879, do sem bil župan, dobim iz Velikoveca nemški dopis zaradi pristojnosti neke Hedvige Kolšek. Dopis sem rešil v slovensčini. Seveda sem s tem po nemčurški pameti storil veliko pregreho, tako, da je dotično županstvo pisalo na okrajno glavarstvo v Celju, da naj nas prisili nemško uradovati. Tedajni okrajni glavar Hass je bil pravičen mož ter je odgovoril, da tega ne more storiti, kajti tukajšnje občine uradni jezik je slovenski.

Pred kratkim sem imel opravke v neki bližnji tovarni. Da bom na svojih tleh govoril slovensko se razume. Ko pa to sliši neki nemški uslužbenec, baže od Trbiža doma, me oblastno nahruli: „Hier muss man deutsch sprechen!“ (Tukaj se mora govoriti po nemško!) Kakor sem slišal, je tovarnar tega prenapetneža tudi kmalu potem odslovil.

Pred nekaj leti je prišel večkrat k meni dobro znani koroški nemčur kupovat oral zemlje, ki leži pri okrajni cesti blizu kolodvora. Videvši, da se ne iznebim njegove nadležnosti, sem mu v obraz rekel: „Da, ako bi tudi bila zemlja naprodaj, vam je ne bi prodal za nobeno ceno!“ Na ta način sem se ga odkrižal.

Naši nemčurji tako radi povišujejo nemščino, češ, z nemščino se pride križem sveta, s slovensčino pa samo od Spielfelda do Trsta, pa to ni resnica. Leta 1910 sem se udeležil romanja v Jeruzalem. Ze na ladji nisem slišal od ladijskih uslužbencev druge govorice kot hrvaščino in nekaj malega laščine. Ko smo stopili v Jafi na azijsko zemljo, nismo slišali nobene nemške govorice, pač pa slovensko; bile namreč so ondote služkinje doma menda iz Istre ali iz Gorjske. Tudi v Jeruzalemu sem našel na nekake Ruske, kateri je slišal slovensko govorico. Pride k meni in sva se tudi razumela za silo, četudi do takrat še nisem z nobenim Rusom govoril. Tudi z več tamošnjimi Slovenci sem govoril. Nekateri mojih tovarišev so se peljali k Mrtvemu morju. Pravili so, da so našli tam več Hrvatov. Leta 1913 sem bil v Rimu. Tudi tamkaj sem govoril z dvema Slovincema, enim Hrvatoma, Poljakom in Čehom. Tako je pač resnica, kakor pravi že stara pesem: „Slovan povsod brate ima.“

Motil bi se, kdor bi mislil, da sem sovražnik nemškega jezika, nasprotno, samo na prvem mestu je

Kakor se je pogrezal Leskovec v propad na stavbah, pravicah in ugledu, rasel je njegov sosed Sv. Peter in se šopiril brez prangerja in tržanstva. V letih razvalin kunšberškega gradu in leskovskih tržkih pravic so postavili Podrečani vjetega prangerja na sredino svojega sela in izprosili so si tudi tržke pravice. H kamenitemu prangerju jim je bilo dovoljeno in podarjeno še leseno, raznobarvno poslikano žezlo.

Vsi ti papirju ter črkam zaupani stavki so seve samo ljudska pripovedka, kateri manjka vsake zgodovinske podpore. Sem se pač drznil ziniti v javnost, ker sem ulovil in pobral iz že ostarelih moških in ženskih ust. Dejansko dokazana resnica pa je: razsul se je v groblje ponos Sotle — kunšberški grad. Domnevanega trga Leskovec s prangerjem vred ni več; pač pa je zaostala v preponosnih Sentpeterskih sroih klica zavesti: Bili smo nekdanj tržani, pa izgubili smo te pravice. Menda popelje kak Sentpetran še svojega nedoraslega sinka na strničasti klanec Skopečno, kazaje mu v smeri proti Podrečju z osvelo obetajočim opominom:

„Sinko moj, tukaj v tem podsrečnem kotu čakajo vstajenja naše kradljivo potatene tržke pravice.“ Odtod mrznja v mladih, moških in starih Sentpeterskih sroih do menda v prangerjevi zadevi res nedolžnih Podrečanov.

Pravljica brez resnične podlage je rodila naslednji krvavi boj za posest kamenitega prangerja.

Prismehljala se je pomlad leta 1882. Velikopodni prazniki 9. in 10. aprila 82. leta so bili spomladansko mehko topli in jasno lepi. S štajerskih in sošedno hrvaških gričev so odmevali nešteti topiči, katerih grom se je valil in lomil po sotlski dolini. V sroce segajoče pritkavanje sedaj zaplenjenih gorskih zvonov je vabilo milo šepetajoče in proseče Sentpetrane k vstajenju, ki se je obhajalo pred vojno v tej župniji v mogočnem sprevedu ob cvilu, pisku in bobnanju čimnaše godbe na plati.

Za velikopodno nočjo pa nas potika tako rog in volavščina, da se ni od nikod po-

pač materni jezik. Mojih pet sinov zna nemški, trije so se naučili v šolah, dva pa pri vojaki nemškega jezika, pač pa sovražim one, kateri bolj čislajo tuje kot pa svoj materni jezik. Že po naravi mora človek svoje bolj ljubiti nego tuje. Glejte n. pr. otroka, tudi ako še ima tako revno mater, raje bo šel k njej, kot pa k še tako lepi in imenitni gospej. Žal, da je mnogo Slovencev, ki se štejejo med narodnjake, pa se pri vsaki priliki poslužujejo nemškega jezika, n. pr. na železnici, na pošti, v trgovinah in pri raznih uradih. Proč s to pasjo ponižnostjo! Kajti potem ti Nemci res mislijo, da so oni gospodje naše zemlje, Nemec je že itak po svoji naravi bolj ohole narave.

Pred kratkim je prišel k meni kakih 13 do 14 letni deček nemške narodnosti prosit za kruh. Vprašam ga v šali: „Bist Du ein Schwab?“ (Ali si Švab?) Hujše bi ga ne mogel razkačiti, nego sem ga s tem. Dopadlo se mi je od njega, da je tako ponosen na svoj jezik. Nasprotno pa, ako Nemec nazivlje Slovenca z vindišarjem, se bo malokateri čutil razžaljenega.

Tudi Nemci so dobri in pošteni. Ko sem bil nekoč na Dunaju, sem vprašal policaja za ulico, katero sem iskal; bil je tako prijazen, da je šel z menoj in mi jo pokazal. Nasprotno se mi je pa zadnjič prigodilo v Mariboru. Vprašam nekaj policaja, nakar mi ta osorno odgovori: „Ich verstehe nicht windisch!“ (Ne razumem slovensko.) Ako bi se bil poslužil nemškega jezika, bi mogoče dobil bolj prijazen odgovor. Skandalozno je, da v tako malem mestu, kjer je med Slovenci le peščica Nemcev in nemčurjev, ne zna, oziroma noče znati policaj obeh deželnih jezikov. Zato pa tudi ni čudno, da se je naše slovensko ljudstvo tako krepko oprijelo rešitve, katero mu more prinesiti le neodvisna Jugoslavija pod habsburškim žezlom, ker le na ta način pridemo iz tega neznosnega položaja do pravice, katere gredo vsakemu narodu.

Žvepljanje proti trtni plesnobi.

O tem piše znani strokovnjak v vinogradništvu g. Skaticky (na Kranjskem) sledeče:

Trtna plesnoba ali oidij povzroča zlasti v letih z vročim poletjem mnogo škode na grozdju. To sme opazili pri nas posebno v zadnjih dveh letih. Ker glivica te bolezni prezimuje na trli, se razvija bolezen posebno hudo tam, kjer se je enkrat vgnezdila. Zato se je je treba bati posebno tam, kjer je že v preteklih letih škodo delala. Trtna plesnoba se zatira pozimi na lesu z mazanjem z raznimi, žveplo vsebujočimi snovmi, zlasti z žveploopapirno brozgo. V poletnem času je pa najboljšo sredstvo proti njej drobno zmleto žveplo, s kojim je treba trte, zlasti pa še grozdje, ob lepem, solnčnem vremenu vsaj trikrat na leto dobro poprašiti. Ker finega, čistega žvepla med vojsko ni dobiti, moramo seči po drugih, nadomestnih sredstvih. Od teh so se tekom zadnjih let preizkusila in za najboljša spoznala naslednja tri sredstva:

Natrijev tiosulfat ali salojidin. To je bolezen odvrtajoče sredstvo, ki se ga rabi

svečen tolikanj službi božji, kakor pa zabavi v krogu prijateljev doma ali v krčmi. Če kdaj v letu so polne tri Sentpeterske gostilne na velikonočni ponedeljek. Teza popoldne in večera pač vidiš za glasno gostilniško mizo ob žaru domače vinske kaplje vse Sentpetrane od zadnjega pastirja do samega g. župana, g. župnika s kaplanom, g. nadučitelja s podložnim osebjem ter vse krilate gospice slovenske, včasih pa tudi nemške besede.

Dne 10. aprila so sedeli pri skupni mizi v St. Petru pri Gabronovem Karlu v posebni sobi mogočnjaki po dostojanstvu ter žepu in pismenki. Predsedoval je družbi obče spoštovano priljubljeni vaški župan ob desni svojo desnico — g. župnika, ob levi svojo levico — g. nadškofnika. Duša zabave poleg čebljajočih gospa ter gospic pomladne, letne, jesenske in že zimske dobe, je bil padar g. Lukežič. Sentpetrani se tedaj niso posedali domačina ovenčanega z naslovom: Dr. vsega zdravilstva! kot sedaj, ampak le bolj enostranskega padarja, kateremu so pa zaupali odkrito dušno in telesno plat svojega človeškega bitja.

Kristalni „Sentpetran“ je nagnal proti večeru naši družbi nekaj krvi po žilah in navdušenosti v sroce, ki si išče duška v rajanju in odmevu domače pesmi. G. župnik je dvignil svojega rojstva in duhovne izobrazbe dostojanstvene ude in napil županu. Župan je odgovoril vaško skromnih izrazov duhovne nemu prvaku vasi in fare. Začele so frčati in frlotati napitnice v proslavo na polju izobrazbe se trudečemu školništvu, na kaplana in padarja, dokler se niso porazgubile v preglasnem krahotu ženske družbe, ki je po naših krajih bolj nedostopna ter nepotrpejiva pri preradodarnem besednem kadilu. Mladobki solmošter, pevec-baritonist, a ne govornik, je zamenjal nestrpnost na sedežu, se krepko odkaljaj pri zakrožil kar sam v šipe stresajočem baritonu Sentpetersko hinano:

Polepa si sotlska dolina,

Sv. Petra v tebi je vas.

Najam Sotla opazuje te,

naši Padarji na te gre.

(Dopis primestni.)

navadno le v zvezi z galico. Potem, ko smo galico za škropljenje trti že pripravili in tudi že apno dodali, raztopimo v škropilni tekočini še po 1 kg salojidina na 100 litrov škropilne zmesi. S to tekočino moramo seveda zlasti grozdje vselej dobro poškropiti. Na zarodu in na grozdju, dokler je še drobno, se tekočina še precej dobro prime, kadar pa se enkrat jagode prevlečejo z masno, voščeno plastjo, se jih tekočina le malo prime in to je tudi vzrok, da škropljenje s salojidinom vselej proti oidiju ne zadostuje.

Da dosežemo zanesljiv uspeh, moramo seči poleg salojidina še po drugih nadomestnih sredstvih. Tako sredstvo je sivo žveplo. To je pepelnato siv, močno dišeč prah, ki se dobiva pri izdelovanju plina in kateri vsebuje kakih 40% žvepla. Takoj po ovetju in pozneje še enkrat do dvakrat poprašimo s tem prahom v lepem vremenu vse grozdje, enako kakor smo to delali s čistim žveplom. Kasneje pa, kot koncem julija, ne smemo tega sredstva več rabiti, ker bi sicer prišlo lahko z grozdom v vino in bi no njem vino dobilo neprijeten duh.

Nadaljno sredstvo je kalijev hipermanganat. To je znana črnkasta sol, ki se topi v vodi v vijoličasto tekočino. S svojim naglo oksidacijskim delovanjem uničuje glivice. Njen učinek je torej močan, ampak kratek, zato se to sredstvo ne more rabiti kot prvi dve sredstvi v namen, da boleznijo prepreči, temveč le tedaj, kadar bolezen že nastane, da jo ozdravi. Kalijev hipermanganat se rabi na ta način, da se kakih 15 dek tega sredstva raztopi v 100 litrih vode, kateri se potem primeša še 2 kg na redek belež razmešanega, ugašenega apna. Kadar smo oboje skupaj zmešali, gremo škropiti. Škropimo pa po grozdju tako močno, da se vse jagode s to tekočino omoče. Kadar se tekočina na jagodah posuši, se naredi na jagodah škrlup, pod katerim plesnoba izgine. Kalijev hipermanganat učinkuje dobro, če ga le o pravem času rabimo. Ko zapazimo prvo sled plesnobe na grozdju, moramo z njim vse grozdje v vinogradu dobro poškropiti. Ako škropimo šele tedaj, ko se je bolezen razpasla in je grozdje že močno plesnivo, potem škropljenje nič ne pomaga, ker se tekočina močno plesnivih jagod sploh ne prime. Škropljenje v enem tednu še ponovimo.

Pri vsakem škropljenju trti z galico raztopimo za apnom v škropilni tekočini še po 1 kg salojidina. S to tekočino bomo ne samo listje, temveč tudi grozdje dobro poškropili. Kmalu potem, ko trta odveče, in pozneje še sredi julija, bomo vse grozdje ob lepem in solnčnem vremenu požveplali s sivim žveplom. Če se bo kljub temu še bolezen prikazala, bomo žveplanje takoj ponovili, ne pa kasneje kot do konca julija. Če se bo bolezen prikazala šele kasneje, bomo takoj vse grozdje dobro poškropili z raztopino 150 g kalijevega hipermanganata in pa 2 kg ugašenega apna na 100 litrov vode in bomo po preteku enega tedna to škropljenje še enkrat ponovili. Na ta način se tudi v letošnjem letu lahko ubranimo trtne plesnobe.

Vsa tu navedena sredstva bo imela c. kr. Kmetijska družba na Kranjskem v zalogi (pri nas na Štajerskem Zveza gospodarskih združenj v Gradcu in posamezne kmetijske podružnice in okrajni zastopi).

Oddaja žita.

Zitni oddelek mariborskega okrajnega glavarstva razpošilja te dni županom odlok, v katerem jih z ozirom na naredbo c. kr. urada za ljudsko prehrano poziva, da naj pridelovalci žita prostovoljno oddajo državi krušno žito, ki je bilo pridelovalcem prepuščeno za mesec julij.

Glavarstvo pravi, da je to potrebno radi tega, ker je dovoz tujega žita popolnoma izostal in se je bati pri prehrani ljudstva velikih težav. Oddano žito se bo plačevalo tako-le: pšenica 55, rž 55, ječmen 50, koruza 50 K za 100 kg. Glavarstvo naglašja, da je častna dolžnost občine, da to množino, katera je občini predpisana, skupaj spravi najpozneje do dne 31. maja 1918 in odda komisijonarju vojno-žitno-prometnega zavoda. Občani, ki nimajo več zrnja, lahko oddajo tudi moko. Glavarstvu je mnogo do tega, da se imenovane množine zrnja zberejo, če le mogoče, brez prisilne rekvizicije. Zato naj občinski predstojniki prepričajo kmetovalce o tej domoljubni dolžnosti, da prejkoprej prostovoljno oddajo zahtevane množine zrnja. Ako bi občina v določenem času ne spravila skupaj zahtevane množine zrnja, bi se moralo isto z vso strogostjo rekvirirati. Pri prisilni oddaji se bodo plačale tudi znatno nižje cene in sicer: za pšenico 32 K, za rž 32 K, za ječmen 25 K 60 v, za koruzo 30 K 40 v. Poleg tega se od teh cen še odštejejo stroški prisilne rekvizicije. Od županov in žetvenih komisij upa okrajno glavarstvo zanesljivo, da bodo s svojim vplivom dosegli pri občanih prostovoljno oddajo zahtevanega žita, ter jih tako obvarovali ostre prisilne rekvizicije. Županstvo mora o vspehu prostovoljne oddaje žita poročati glavarstvu 15. in 25. maja. Nato našteva uradni odlok posestnike, ki pridejo pri oddaji v poštev.

Nameravane prisilne rekvizicije torej v tem mesecu ne bo. Glavarstva upajo na prostovoljno oddajo. In kdor ne bo oddal prostovoljno tekom meseca maja, temu bodo začetkom junija s silo odvzeli one skromne množine žita, ki mu ga je še ostalo od dosedanjih rekvizicij. Za kazen mu bodo

odvzeto žito še plačali skoro po polovično nižji ceni. Država je res v sili glede prehrane. Na milijone ljudi je brez kruha. A tega ni zakrivil kmet, katerega se sedaj tako pritiska, ampak tisti krogi, ki so vzrok, da ni Avstrija dobila od plena v Italiji, v Rumuniji in v Ukrajini skoro nič, ampak vse drugi. Pravično bi bilo, da bi se tudi na Ogrskem tako postopalo — kakor se postopa z avstrijskim kmetom. Kdor ima za mesec julij še kaj zrnja, bo res moral oddati, ker bo sicer imel neljube opravke s prisilno rekvizicijo. Huda bo ta žrtev, a zahteva jo domovina. Slovenski naši kmetje bodo gotovo v pravem pomenu besede pokazali svojo domoljubno dolžnost. Vprašamo samo slavno vlado: Kako pa se bo kmetstvo ljudstvo preživelo meseca julija, če mu boste vse vzeli? Zakaj zdaj uradni odloki nič ne povedo, ali se bo oddano zrnje res pozneje vrnilo, kakor se je to prvotno uradno zatrjevalo?

Prostovoljno oddajo žita je uvedlo mariborsko okrajno glavarstvo na lastno roko. Kako se bo vršila oddaja v drugih okrajih, nam ni znano.

Na bojiščih

Na italijanskem bojišču se vršijo velike priprave za ofenzivo. Splošno se naglašja, da bo Avstrija igrala ulogo napadalca. Topovi že grmijo več dni na celi črti od tirolski gor notri do morja pri Benetkah. Precej živahno se giblje zadnji čas tudi naša mornarica. V južni Adriji je prejšnji teden drzno napadla del sovražnega brodogradnje. Neka naša ladja pa je pri Jakinu (Ankona) izkrcala četo drznih avstrijskih mornarjev, kateri so uničili Lahom dokaj obrežnih naprav ter jim prizadjali velik strah.

Na francoskem bojišču Nemci ne prodirajo več. Ustavili so jih Francozi in Angleži, kateri sedaj na mnogih mestih napajo Nemce. Krvavi boji se vršijo že na 14 dni za goro Kemel in mesto Bail-leul (ob belgijski meji južno od mesta Ypern). Cela pokrajina na tem delu bojišča je na debelo posejana z mrličmi. Siro se strašni smrad gnilih človeških trupel. Švicarska poročila, ki so še skoro najbolj zanesljiva, naglašajo, da imajo Nemci mnogo večje izgube, kot Angleži in Francozi, kateri zelo štedijo z ljudmi. Kako bo v bodoče? Nemci nočejo odnehati, Angleži in Francozi tudi ne. Nemci se zanašajo na pomoč Avstrije in na svoje dosedanje zmage, Angleži in Francozi pa na Amerikance in na milijone svežega vojšta in na preteči glad v Nemčiji in Avstriji. Amerika bo baje poslala tekom tega leta dva milijona svežega vojšta na evropsko bojišče. V Ameriki so imeli zelo ugodno žitno letino, kakor že desetletja ne in tako upajo naši sovražniki, da bodo imeli dovolj živil tudi za več let trajajočo vojno. Angleški ministrski predsednik lord Zorž je te dni izjavil, da so angleško-francoski vojskovodje in vojski pripravljeni, da bo Nemčija premagana. Sovražni generali pravijo, da bo Nemec za zemljo, katero bi pridobil z ogromnimi žrtvami, plačal velike obresti in da še bo bridko obžaloval, da je prišel z ofenzivo. Angleži misli, da se Nemci že sedaj kesajo. — V Nemčiji pa tudi vlada veliko bojno navdušenje. Pristaši vsenemške struje, ki ima tudi pri nas v Avstriji navdušene pristaše v naših narodnih nasprotnikih, zahtevajo,

V Rusiji kljub sklenjenemu miru ni miru. Nemci so mir sicer podpisali, a kljub temu prodirajo na severu in na jugu veeno dalje na rusko ozemlje. Na Finskem so se že polastili celega južno-zahodnega dela dežele. Zadnje dni so vjeli Nemci 20.000 ruskih prekučuhov, ki ne trpijo nemškega gospodstva. V južni Rusiji pa so prišle nemške čete že na polotok Krim ob Crnem morju in so zasedle znamenito mesto Sebastopol.

V Ukrajini je prišlo do velikega preobrata. Kmetje in pristaši ruske stranke kadetov (odločnih nasprotnikov Nemcev) so prekučeni dosedanje ukrajinsko vlado in postavili svoje ministre. Proti Nemcem so se organizirale močne čete po celi deželi. Odkrili so celo zaroto, ki je imela nalogo pobiti vse nemške častnike. Ker je nemški poveljnik pl. Eichhorn izdal zelo stroge odredbe in je dal vreči v ječe mnogo odličnih Ukrajincev, se opaža po vsej Ukrajini uporno gibanje proti Nemcem. Oddaja žita je zvezana z največjimi težavami in z vztrajnim odporom. Kmetje so oboroženi celo s strojnimi. Na mnogih krajih raje polijejo cele vagone pšenice s petrolejem in jih sežgejo, kakor pa da bi pustili, da bi šla pšenica v Nemčijo. Avstriji se radi uljudnega postopanja pri ukrajinskem ljudstvu malo bolj priljubljeno, kot Nemci.

Turki so, kakor pravi turško pradno poročilo z dne 5. maja, dosegli v Palestini in sicer na vzhodnem bregu reke Jordan zmago nad Angleži. V petdnevni bitki se jim je posrečilo ujeti Angleže in jih vreči nekoliko nazaj. — V Mezopotamiji se Turki neprestano unikajo pred Angleži. — Na Kavkazu pa prodirajo Turki vedno dalje v rusko ozemlje.

Splošno se lahko reče, da je svetovni položaj sedaj zelo zmeden.

Na Bizeljsko!

Veliko zborovanje na Bizeljskem.

se vrši

v nedeljo, dne 12. maja,

popoldne ob 3. uri na Juvantičevem v Gornji Sušici. Govorijo poslanci dr. Korošec, dr. Benkovič in dr. Jankovič. Tudi Hrvatje se udeležijo tega zborovanja. Shod utegne postati sijajna manifestacija Sotelske doline za jugoslovansko deklaracijo.

Razne politične vesti.

Veleizdajalstvo očita „Stajerc“ Jugoslovancem. Ptujski šnopsar in baraba brizga iz svojih smrdečih ust v vsaki številki zoper Jugoslovane očitke veleizdajstva. Proti barabi seveda nočemo braniti našega ljudstva in njegovega domoljubja, katerega ne more očrniti še toliko laži in toliko barab. Ugotoviti pa moramo, da so na graškem Volkstagu kovali take načrte, ki so naravnost nasprotni avstrijskemu domoljubju, neodvisnosti Avstrije in njenemu gospodarskemu napredku.

Niti eden klic: Živel cesar Karel, ni bil slišati na graškem velenemškem zborovanju! Ali niso to veliki in zgledni avstrijski patrioti, ki za avstrijskega cesarja nimajo niti enega klica, za Hohencolernce pa vse polno? Takšni ste nemški nacionalci in nemškutarji. Kje so torej veleizdajalci, ptujski šnopsar in lažnjivci?

Minister dr. vitez Žolger odstopi, ker ne mara sodelovati v ministristvu, katero se je zapisalo samo Nemeem in hoče ugoditi držnim nemškim zahtevam. Cesar bo baje vzel Žolgerjev odstop na znanje. Svoj odstop sta javila tudi poljedelski minister (Čeh) grof Silva Tarouca in Poljak Tvardovski. Njunege odstopa pa cesar menda ne potrdi.

Državni zbor je odgoden do 18. junija. V junijskem zasedanju bo zbornica razpravljala o začasnem državnem proračunu in o podaljšanju poslanskih mandatov.

Vlada namerava dati Nemcem v Trstu višjo mornariško (navtično) šolo, da se bo na njej izvežbali Nemci za pomorske častnike. Na ta način hočejo Nemci izpodriniti Jugoslovane, ki so znani kot najboljši mornarji sveta. Svojih nepremišljenih korakov se bo vlada še gotovo kesala.

Na Ogrskem je cesar poveril sestavo novega ministristva zopet staremu Wekerlu. Pisal mu je lastnoročno pismo, v katerem pravi, da želi, da se upelje volilna pravica na širši podlagi. Če pa se to mirnim potom ne bi dalo doseči, se bo državni zbor razpusil in razpisale se bodo nove volitve.

V Nemčiji so prišli na politični vrhunec protivniki sporazumnega miru. Mnogi, ki so bili poprej zavzeti za mir, plavajo sedaj skupno z vsenemci v mislih: Nemčija mora zmagati nad celim svetom, potem se nam bo dobro godilo. Da ne bi prišli v Prusiji do besede ljudje, ki čutijo z ljudstvom, in ne hlapčijeje vsenemškim nakanam, so v pruski zbornici prejšnji teden strmoglavile vsenemške stranke in tem sorodne struje vladno predlogo o splošni, jednaki in tajni volilni pravici. Ljudstvo ne sme priti do besede. Vsenemški kričaci vedo, da jim je odklenkalo, če pridejo v postavodajne zbore ljudje, ki mislijo z možgani, a ne z vsenemškim napuhom in strastjo.

Tedenske novice.

Cesarica Zita slavi danes, četrtek dne 9. maja svoj rojstni dan. Po vsej državi so napovedane za ta dan slovesne službe božje. Domoljubni Avstrijci, posebno mi Jugoslovani, bomo ta dan iskreno molili k Bogu, da odvrne od Avstrije in cesarske hiše vse črne nakane njenih zunanjih in notranjih sovražnikov. — Cesarica Zita je rojena